

DECIZIE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Maria Ghervas
Luiza Gafton
Nicolai Craiu
Victor Burduh

examinînd recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”,
în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere
Limitată „Cvint-S”,

la cererea depusă de către lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-
S”, Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva hotărârii din 5 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admisă cererea depusă de către lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”,
Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 6 august 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” a înaintat cerere
introdusivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de întreprindere.

Prin încheierea din 18 august 2015 a Curții de Apel Chișinău, cererea introdusivă a
fost admisă spre examinare, fiind aplicate măsurile de asigurare de rigoare.

Prin hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea
introdusivă, fiind intentat procesul de insolabilitate față de Societatea cu Răspundere
Limitată „Cvint-S”, cu desemnarea lui Pelin Veaceslav în calitate de administrator a
insolabilității.

Prin încheierea din 4 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a trecut la procedura
de faliment în vederea lichidării patrimoniului debitorului insolubil și distribuirii
produsului finit, în funcția de lichidator fiind desemnat Buga Alexandru.

La 5 mai 2017, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga
Alexandru, a depus în instanța de insolabilitate cerere cu privire la validarea popririi
față de terțul poprit Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor lichidatorul a indicat că în rezultatul restabilirii actelor
financiar-contabile ale Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S” a constatat că pe
parcursul anului 2008, între Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” și
Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai” au fost stabilite relații comerciale,

Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” a livrat Întreprinderii Individuale „Pronoza Nicolai” bunuri în sumă de 9194,00 lei. Astfel, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai” a acumulat față de debitorul insolubil datoria în mărime totală de 9194,00 lei, fapt confirmat prin actul de verificare a decontărilor, registrul livrărilor și procurărilor, raportul privind restabilirea evidenței contabile din 8 noiembrie 2016 întocmit de compania Societatea cu Răspundere Limitată „Total Audit” și respectiv, rulajele bancare ale Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”.

A solicitat lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, validarea popririi Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, cu încasarea din contul terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S” a sumei de 9194,00 lei cu titlu de datorie și a sumei de 176,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 5 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea depusă de către lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată.

A fost validată poprirea Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S” față de terț poprit Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”.

S-a dispus încasarea din contul terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, suma de 9194,00 lei cu titlu de datorie și suma de 176,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a dispus încasarea din contul Întreprinderii Individuale „Pronoza Nicolai” în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 275,82 lei (f.d. 25, 26-29).

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolabilitate a concluzionat că datoria terțului poprit în mărime de 9194,00 lei față de Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” este certă, exigibilă și confirmată prin probele anexate la cerere, care certifică existența datoriei terțului poprit, Întreprinderii Individuale „Pronoza Nicolai”.

Invocînd ilegalitatea hotărârii din 5 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, la 27 iulie 2018 Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai” a contestat cu recurs, solicitînd casarea cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că instanța de insolabilitate nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material și încălcate normele de drept procedural.

Totodată, recurentul a mai specificat că examinarea cererii lichidatorului cu privire la validarea popririi s-a desfășurat cu încălcarea art. 126 alin. (10) din Legea insolabilității, deoarece terțul poprit nu a fost citat legal în ședința de judecată, circumstanțe care sunt incompatibile cu respectarea dreptului la un proces echitabil.

Instanța de recurs reține prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează expres că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Actele pricinii confirmă faptul că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 5 decembrie 2017, fiind expediată copia hotărârii motivate în adresa părților la 1 martie 2018 (f.d. 30), însă la dosar nu sunt anexate probe care să confirme data recepționării de către recurent a copiei hotărârii recurate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, întemeiat și urmează a fi admis.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele cauzei confirmă faptul că prin hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost intentat procesul de insolvență față de Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, cu desemnarea lui Pelin Veaceslav, în calitate de administrator al insolvenței.

Ulterior, pe parcursul desfășurării procesului de insolvență, la 5 mai 2017, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, a depus în instanța de insolvență cerere cu privire la validarea popririi față de terțul poprit Întreprinderea Individuală „Prinoza Nicolai”, prin care a solicitat încasarea din contul terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Prinoza Nicolai”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S” a sumei de 9194 lei cu titlu de datorie și a sumei de 176 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Judecând cererea respectivă, instanța de insolvență prin hotărârea din 5 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a admis cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată, pe motiv că datoria terțului poprit în mărime de 9194 lei față de Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” este certă, exigibilă și confirmată prin probele anexate la dosar, care confirmă existența datoriei terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Prinoza Nicolai”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt în cauza dată, în raport cu probele anexate la dosar, menționează că instanța de insolvență nu a analizat sub toate aspectele circumstanțele pricinii, a încălcat normele de drept procedural și în consecință a admis violarea dreptului la un proces echitabil.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs reține prevederile art. 6 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care prescriu că, citarea participanților la proces se efectuează de către instanța de insolvență din oficiu.

În procedurile contencioase reglementate de prezenta lege vor fi citate în calitate de părți numai persoanele ale căror drepturi sau interese sînt supuse spre soluționare instanței de insolvență în condiții de contradictorialitate. În celelalte cazuri, se aplică dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la procedura necontencioasă în măsura în care nu contravin unor dispoziții expres prevăzute de prezenta lege.

Notificarea și înștiințarea, cu excepția cazului în care sarcina notificării și a înștiințării aparține unor alte organe care aplică procedura, precum și convocările prevăzute de prezenta lege cad în sarcina administratorului provizoriu sau administratorului insolvenței, sau a lichidatorului, după caz.

Notificările și înștiințările se fac prin scrisori recomandate, iar în cazurile expres prevăzute de prezenta lege și prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Înștiințarea și notificarea conform alin.(4) se consideră efectuată după expirarea a 3 zile lucrătoare de la publicare.

Conform art. 126 alin. (10) din aceeași Lege – instanța de insolvență îi va cita pe administratorul insolvenței/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului următor toate excepțiile și

mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi. Hotărârea de validare a popririi este supusă numai recursului de către terțul poprit.

În sprijinul normelor respective, Colegiul reiterează și prevederile art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit cărora citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Prin urmare, instanța de recurs reține întemeiat argumentul recurentului precum că la dosar nu sunt anexate probe care să confirme citarea legală a terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, circumstanță care denotă nerespectarea dreptului acestuia de acces la justiție.

Or, potrivit proceselor-verbale ale ședințelor de judecată a Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017 și 5 decembrie 2017, instanța de insolabilitate a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa terțului poprit, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, menționând în hotărâre că acesta a fost înștiințat legal despre ședința de judecată.

La acest capitol, actele cauzei demonstrează contrariul, fiind stabilit cert că terțul poprit, Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, nu a fost înștiințată legal despre ședința de judecată din 5 decembrie 2017, în cadrul căreia a fost admisă cererea înaintată de către lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată. Totodată, instanța de recurs nu poate reține ca probă pertinentă citarea publică a terțului poprit ca fiind citare legală a acestuia or, la materialele cauzei nu există dovadă care ar demonstra că lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S” sau instanța de insolabilitate au întreprins toate măsurile în vederea înștiințării recurentului în corespundere cu prevederile art.102, 105 Cod de procedură civilă or, citarea publică în ordinea prevăzută de art.108 Cod de procedură cvilă se admite în anumite condiții și doar dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că judecarea pricinii fără citarea tuturor participanților la proces, ar putea încălca dreptul părților la un proces echitabil, contrar standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței constante a Curții Europene punctează faptul că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982). Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 9 octombrie 1979).

În continuare, Colegiul consideră necesar de a evidenția prevederile art. 126 alin. alin. (1), (8) și (11) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează exhaustiv că sînt supuse urmării silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile incorporale care sînt datorate debitorului ori sînt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț

în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

Instanța de recurs menționează că terț poprit este persoana de la care, prin intermediul popririi, creditor urmăritor poate obține plata creanței sale, încasând direct sumele de bani datorate de aceasta debitorului urmărit.

Colegiul punctează că este pripită și prematură concluzia instanței de insolabilitate precum că pretențiile lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, față de terțul poprit, Întreprinderea Individuală „Prinoza Nicolai”, exprimate în cererea de validare a popririi sunt confirmate prin probele anexate la cerere, care dovedesc existența datoriei terțului.

Astfel, instanța de recurs punctează că la cererea de validare a popririi au fost anexate în copii facturi fiscale care sunt semnate unilateral de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, însă în rubrica „beneficiarul” nu este aplicată nici o semnătură, fapt care are o valoare probantă importantă în sensul stabilirii veridicității raporturilor juridice dintre debitorul insolubil și terțul poprit (f.d. 12-16).

Prin urmare, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, era obligat să facă dovadă existenței creanței pe care o are împotriva terțului poprit, iar înscrisurile anexate la materialele dosarului nu pot fi apreciate ca probe care ar demonstra cu certitudine existența datoriei terțului poprit față de debitor, probe care trebuie administrate în concordanță cu principiul care instituie sarcina probațiunii reclamantului.

Instanța de recurs precizează că poprirea ca formă de executare silită indirectă, presupune existența unui raport juridic de creanță între debitorul urmărit și un terț, în temeiul căruia terțul datorează sume de bani, titluri de valoare sau alte bunuri mobile corporale.

De reținut că revine creditorului sarcina de a dovedi existența unui raport juridic obligațional între debitor și terțul poprit, raport în baza căruia terțul să datoreze sume de bani debitorului.

Astfel, la rejudecare instanța de insolabilitate urmează să verifice existența și legalitatea înscrisurilor anexate la dosar ca confirmare a datoriei terțului poprit față de Societatea cu Răspundere Limitată „Cvint-S” și anume a facturilor fiscale din 16 februarie 2008, 14 aprilie 2008, 14 mai 2008, 13 iunie 2008, 12 iulie 2008 și actul de verificare din 31 decembrie 2014, care este anexat la dosar în copie și semnat unilateral de către lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru (f.d. 6, 12-16).

Or, cerința cu privire la existența unui raport juridic obligațional este indispensabilă în situația validării popririi.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra implică încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Concomitent, conform art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanța de insolabilitate, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a cererii de validare a popririi.

Instanța de recurs punctează că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolabilității, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolabilitate, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolabilitate (alt judecător).

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”, a casa hotărîrea instanței de insolabilitate, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Pronoza Nicolai”.

Se casează hotărârea din 5 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cvint-S”, Buga Alexandru, cu privire la validarea popririi și încasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de insolabilitate – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Maria Ghervas

Luiza Gafton

Nicolai Craiu

Victor Burduh